

# Andra länder har lyckats återuppbygga utarmade fiskbestånd.

## Varför kan inte vi?

Det ser mörkt ut för fisken i Östersjön, men internationella exempel visar att utvecklingen är fullt möjlig att vända. Det skulle inte bara vara bra för Östersjön, utan bidra till Sveriges statskassa och livsmedelsberedskap redan om tio år.

### Vad händer om vi fortsätter fiska som vi gjort hittills?

Idag är det fiskestopp på torsk både i östra och västra Östersjön. Bestånden visar svaga tecken på återhämtning samtidigt som torskens huvudsakliga föda, sill och skarpsill, fortsätter fiskas hårt. Om de senaste trettio årens trend fortsätter kan det bli fiskestopp även för Östersjösill och strömming omkring år 2030.

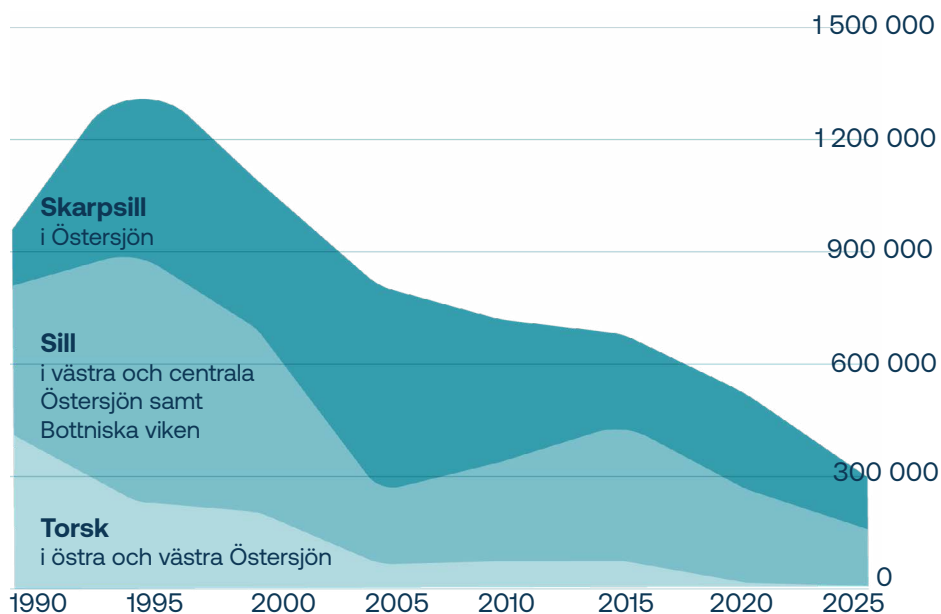


# Fisken i Östersjön

Idag fiskar vi i huvudsak sill och skarpsill i Östersjön. Torsken har fiskats ned till så låga nivåer att riktat fiske är förbjudet. Sedan 1990-talet har de totala fångsterna sjunkit och fortsätter att göra så. Den negativa trenden speglas även i fiskekvoterna, som fastställer den totala mängd fisk varje land har rätt att fiska.

Totalt har vi förlorat närmare 75 procent av fiskbara kvoter på bara 25 år.

## Totala kvoter i Östersjön 1990-2025 i ton



## Några av de goda internationella exemplen

**Sillen i Rigabukten** är det enda beståndet i Östersjön som mår bra och till och med ökat de senaste två decennierna. Sillen i Rigabukten förvaltas av Estland och Lettland och fiskas med strikta restriktioner. Exempelvis regleras storlek på trålningarfartyg och fiskeredskap samtidigt som fiskekvoterna delas lika mellan kustfisket och det storskaliga fisket.

**Den isländska torsken** har förvaltats med en hållbar fiskeripolitik sedan 80-talet då en total tillåten fångstkvot infördes som har hållits låg vilket lett till att beståndet vuxit till sig. Idag är den totala biomassan av den isländska torsken större än när mätningarna började på 80-talet.

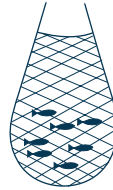
**Nordsjösillen** var kraftigt överfiskad i slutet av 70-talet vilket föranledde ett fiskestopp i sex år. Sedan dess har beståndet vuxit och mår bra.

Hur lyckades länder gemensamt återuppbygga fiskbestånden? Jo, genom en aktiv fiskeriförvaltning.

Med en **aktiv fiskeriförvaltning** menar vi en proaktiv förvaltning som genomför de åtgärder som krävs för att snabbt återuppbygga välmående fiskbestånd. Med en aktiv fiskeriförvaltning återhämtar sig fiskbestånden till en nivå som ger de bästa långsiktigt hållbara utfallen för alla, med mer fisk i havet som vi i slutändan kan fiska på.

Vi har tagit fram två återhämtningsscenarier för fisket i Östersjön, som båda bygger på en aktiv fiskeriförvaltning. Scenarierna visar hur vi kan bygga upp några av våra viktigaste fiskbestånd, vilket får positiva effekter för hela Östersjöns ekosystem och bidrar till svensk ekonomi. I det ena scenariot råder begränsat storskaligt fiske, i det andra scenariot upphör storskaligt fiske helt:

## Vad är storskaligt fiske?



Fiske som bedrivs med stora trålar där fångsten i huvudsak går till foder för laxodlingar och kycklinguppfödning.



Trålarna fångar även andra fiskarter som inte är målet med fisket.

## Återhämtningsscenario 1 – Fiske med visst storskaligt fiske

Huvuddelen Östersjön avsätts för småskaligt fiske, marina skyddsområden och fritidsfiske. För det storskaliga trålfisket reserveras en avgränsad sammanhängande yta, på 25 procent av Östersjöns totala yta, där fisket får bedrivs. Det småskaliga fisket och fritidsfisket bidrar med samhällsekonomiska värden, medan samhällskostnader i form av subventioner till det storskaliga fisket minskar när deras fiske begränsas. Sammanlagt skulle det ge en årlig samhällsekonomisk vinst på 260 miljoner kronor. Det aktuella värdet av den framtida vinsten (nuvärdet) blir 8,6 miljarder kronor över 50 år.

I scenariot finns möjlighet för bestånden att återhämta sig och redan om tio år kan andelen fisk fångad av småskaligt fiske bidra med 6,5 kg matfisk per svensk och år. Det är nästan en måltid fisk i veckan per svensk och år, vilket inte bara är ett viktigt tillskott till vår matmix, utan stärker också Sveriges civilförsvaret i beredskapstider.

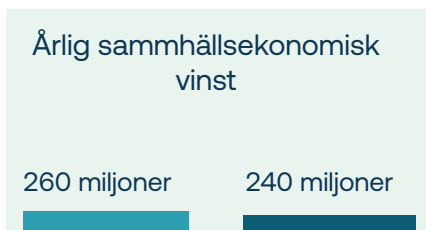
# Återhämtningsscenario 2

## - Fiske utan storskaligt fiske

I scenariot upphör storskalig trålning helt till förmån för småskaligt fiske, marina skyddsområden och fritidsfiske. Den årliga samhällsekonomiska vinsten beräknas till 240 miljoner kronor. Vinsterna är något lägre eftersom inget storskaligt fiske sker, medan det småskaliga fisket och fritidsfisket ligger på samma fångstnivå som i återhämtningsscenario 1. Däremot blir nuvärdet, det vill säga det aktuella värdet av den framtida vinsten, över 50 år betydligt högre: 13,9 miljarder kronor.

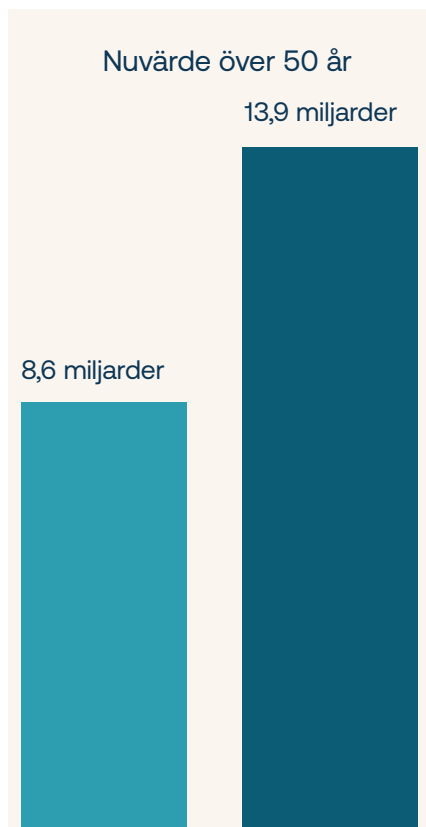
### Sammanfattningsvis

Ett restriktivare storskaligt fiske, till förmån för småskaligt fiske och fritidsfiske där fångsten främst går till mat för människor, har alltså ett högre samhällsekonomiskt värde över tid. Det bidrar också till att andra arter i ekosystemet får möjlighet att återhämta sig.



Återhämtnings-  
scenario 1:  
Fiske med visst  
storskaligt fiske

Återhämtnings-  
scenario 2:  
Fiske utan  
storskaligt fiske



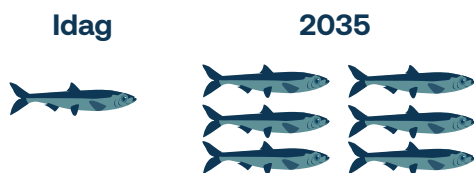
Återhämtnings-  
scenario 1:  
Fiske med visst  
storskaligt fiske

Återhämtnings-  
scenario 2:  
Fiske utan  
storskaligt fiske

**År 2035** beräknas bestånden av torsk, sill och skarpsill i Östersjön ha återhämtat sig om någon av återhämtningsscenarierna genomförs.

Det småskaliga fisket längs hela den svenska Östersjökusten väntas, i båda scenarierna, kunna fiska sex gånger så mycket efter att fiskbestånden återhämtat sig.

### Fiskemöjligheter för småskaligt fiske



## Det storskaliga industrifisket i Östersjön är och förblir en förlustaffär

I återhämtningsscenario 1 skulle det storskaliga fisket kunna fiska mer än idag då fiskbestånden har återhämtat sig med mer fisk i havet som resultat. Men trots det är det storskaliga fisket samhällsekonomiskt tveksamt. Koldioxidutsläppen av att dra runt tunga fisketrålar i havet är stora i förhållande till värdet av fisken som fångas för att bli foder till bland annat laxodlingar och kycklinguppfödning.

Idag kostar det storskaliga industrifisket skattebetalarna 137 miljoner kronor per år. Om ingenting förändras kommer sill och skarpsillsbestånden att fortsätta sjunka fram till år 2030, då fiskbestånden kommer vara så svaga att fisket kommer tvingas upphöra.

Arbetet med att införa en aktiv förvaltning i Östersjön måste starta idag – vi har inte tid att vänta. Den osäkra och svaga beståndsutvecklingen måste vändas om det ska finnas en rimlig framtida chans till ett levande och lönsamt fiske i Östersjön.

## Vill du veta mer?

I rapporten [Internationella förebilder visar vägen mot hållbara fiskbestånd i Östersjön - stora värden kan skapas](#), framtagna av nationalekonomen Stefan Fölster, på uppdrag av BalticWaters, hittar du mer data som tydligt visar att vi kan återuppbygga utdömda fiskbestånd.





BalticWaters är en oberoende stiftelse med ett enda mål: att vårt hav ska leva. Stiftelsen genomför miljöprojekt och bedriver tillämpad forskning för att visa vilka åtgärder som kan bidra till en friskare Östersjö och livskraftiga fiskbestånd. BalticWaters verkar också för att utveckla och sprida kunskap om havet till allmänhet, myndigheter och beslutsfattare. Målet är att öka kunskapen om de utmaningar som havet står inför och bygga opinion så att beslut blir tagna och åtgärder genomförda.

[WWW.BALTICWATERS.ORG](http://WWW.BALTICWATERS.ORG)